

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 5.8.2003
KOM(2003) 480 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**Finansielle støtteforanstaltninger for innovative og jobskabende
små og mellemstore virksomheder
(1998 Vækst- og beskæftigelsesinitiativet)**

Pr. 31. december 2002

(SEK(2003) 902)

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Finansielle støtteforanstaltninger for innovative og jobskabende små og mellemstore virksomheder (1998 Vækst- og beskæftigelsesinitiativet)

Pr. 31. december 2002

1.	Generelt	3
2.	ETF-iværksætterfaciliteten.....	5
2.1.	Beskrivelse af faciliteten	5
2.2.	Budgetsituationen.....	6
2.3.	Finansielle formidlere	13
2.4.	Støttemodtagende SMV'er	13
2.5.	Beskæftigelse	15
3.	Joint European Venture - JEV	16
3.1.	Beskrivelse af programmet	16
3.2.	Budgetsituationen.....	16
3.3.	Finansielle formidlere	17
3.4.	Analyse af projekterne	18
3.5.	Beskæftigelse	22
3.6.	Udnyttelsen af JEV-programmet	22
4.	SMV-garantifaciliteten.....	24
4.1.	Beskrivelse af faciliteten	24
4.2.	Budgetsituationen.....	24
4.3.	Finansielle formidlere	28
4.4.	Støttemodtagende SMV'er	31
4.5.	Beskæftigelse	36
5.	Konklusion	37
5.1.	Vækst- og beskæftigelsesinitiativet	37
5.2.	Det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd (2001-2005)	37

ANNEXES {SEK(2003)902}

1. GENERELT

Årsrapporten 2002 om vækst- og beskæftigelsesinitiativet er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 7, stk. 1, i Rådets afgørelse 98/347/EF, som blev vedtaget den 19. maj 1998.

Ifølge denne afgørelse skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en årsrapport om gennemførelsen af følgende tre finansielle instrumenter: ETF-iværksætterfaciliteten, Joint European Venture (JEV) og SMV-garantifaciliteten.

Denne fjerde rapport er den sidste rapport, der skal udarbejdes i henhold til ovennævnte rådsafgørelse, af hvis artikel 8 det fremgår, at programmet slutter den 31.12.2000. Dertil kommer, at forpligtelsesperioden for både SMV-garantifacilitetens og ETF-iværksætterfacilitetens vedkommende sluttede den 28.5.02.

I december 2000 blev der vedtaget et opfølgingsprogram, nemlig det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV) (2001-2005). Dette program bygger på vækst- og beskæftigelsesinitiativet og er en udvidelse heraf. Den næste rapport vil blive udarbejdet i forbindelse med dette program i overensstemmelse med de pågældende rapporteringskrav¹.

Årsrapporten er opdelt i tre dele, en for hvert af de finansielle instrumenter. Den suppleres med bilag, som bl.a. indeholder statistikker vedrørende SMV'er, som er støttemodtagere under enten ETF-iværksætterfaciliteten eller SMV-garantifaciliteten. Disse statistikker vedrørende ETF-iværksætterfaciliteten og SMV-garantifaciliteten er baseret på de senest foreliggende data. I konklusionerne gøres der rede for yderligere forbedringer af de instrumenter, der indgår i initiativet, og der gøres rede for, hvordan de er blevet implementeret.

Pr. 31.12.02 var der stadig et beløb på 59,82 mio. EUR til rådighed til forpligtelser ud af en samlet bevilling på 449,56 mio. EUR². Under ETF-iværksætterfaciliteten var der et beløb på 17,42 mio. EUR til rådighed under forbehold af en udvidelse af reinvesteringsperioden. Desuden var der et beløb på 42,4 mio. EUR til rådighed for JEV.

EIF's aktiviteter vedrørende ETF-iværksætterfaciliteten og SMV-garantifaciliteten forløb planmæssigt, selv om de blev påvirket af den økonomiske udvikling, som resulterede i en nedgang i udbuddet af risikovillig kapital i Europa og en større tilbageholdenhed fra bankernes side i deres låneaktiviteter over for SMV'er. I den henseende forventede bankerne også konsekvenser, i form af en højere kreditrisiko, af Basel II-kapitalaftalen. Med hensyn til JEV-programmet levede markedsefterspørgslen langt fra op til forventningerne³.

¹ Artikel 5 i Rådets beslutning 2000/819/EF (EFT L 333 af 29.12.2000, s. 84.)

² Dette beløb inkluderer initiativets oprindelige budgetbevillinger på 418,56 mio. EUR plus renter og andre indtægter på i alt 31 mio. EUR.

³ I handlingsplanen "Investering i forskning", som blev iværksat af Kommissionen den 30. april 2003, indgår der bl.a. to tiltag, som hhv. skal "sikre, at Fællesskabets lovgivning om kravene til kapitalgrundlag, som skal bygge på den fremtidige Basel II-kapitalaftale, tager tilstrækkeligt hensyn til risikokapitalydernes behov" og "undersøge, hvordan anvendelsen af bedømmelsesmetoder, der omfatter teknologisk risikovurdering (teknologibedømmelse) kan fremmes, så mulige investorer kan bedømme den særlige risiko og det særlige udbytte ved investering i teknologibaserede SMV'er" (KOM(2003) 226 endelig, afsnit 6.4 "Finansmarkederne", tiltag nr. 2 og 3, s. 25).

Europa-Parlamentet vedtog i september 2002 beslutningen om Kommissionens tredje årsrapport om vækst- og beskæftigelsesinitiativet på basis af den betænkning (A5-0422/2001), der blev forelagt i november 2001 af Philip Bushill-Matthews, ordfører for Europa-Parlamentets Udvalg om Beskæftigelse og Sociale Anliggender.

Revisionsretten gennemførte i 2001 og 2002 en revision af de finansielle instrumenter, der forvaltes af EIF, dvs. ETF-iværksætterfaciliteten og SMV-garantifaciliteten. Revisionsrettens bemærkninger og Kommissionens detaljerede svar findes i Revisionsrettens årsberetning (EFT C 295 af 28. november 2002).

2. ETF-IVÆRKSÆTTERFACILITETEN

2.1. Beskrivelse af faciliteten

Formålet med ETF-iværksætterfaciliteten er at forbedre innovative SMV'ers adgang til risikokapital i forbindelse med etableringen og i den tidlige udviklingsfase.

EIF investerer i specialiserede venturekapitalfonde, der er etableret specifikt med det formål at skaffe SMV'er aktiekapital eller andre former for risikokapital. Fondene under denne ordning er små eller nyetablerede. Det gælder navnlig dem, der opererer på regionalt plan, og som fokuserer på særlige brancher eller teknologier, og dem, der finansierer udnyttelsen af forsknings- og udviklingsresultater.

Investeringerne foretages på lige fod med andre ejerandelsinvestorer. Den ændrede forvaltningsaftale mellem EIF og EF, som trådte i kraft den 18. december 2001, fastsætter, at investeringerne skal udgøre mellem 10 % og 25 % af en venturekapitalfonds eller en virksomhedskuvøses samlede kapital, eller undtagelsesvis 50 %. Investeringer kan foretages op til et maksimumsbeløb på 10 mio. EUR. I særlige behørigt dokumenterede tilfælde, kan det beløb, der er indgået forpligtelser om, være højere, men det vil under ingen omstændigheder overstige 15 mio. EUR⁴.

Den nye aftale åbner også mulighed for medinvestering i venturekapitalfonde fra andre EU-faciliteter eller EIF's egne midler eller andre bevilgede midler, såfremt det samlede beløb ikke overstiger 50 % af fondens kapital. Denne mulighed har været anvendt til en lang række investeringer, især hvad angår flerformålsfonde, som har nyetablerede virksomheder med i deres investeringsprogrammer.

Forvalterne af venturekapitalfondene skal sikre, at den private sektor deltager i videst muligt omfang, og som regel forventes det, at de vil tilvejebringe mindst 50 % af den samlede kapital fra private kilder. Hvad angår fonde, som hovedsagelig opererer i støttede regioner (mål 1 og 2-regioner) eller i kandidatlande, kan der tillades en offentlig finansiering på indtil 70 %.

I de tilfælde hvor der i en venturekapitalfonds investeringspolitik arbejdes med investeringer uden for de deltagende lande, reduceres EIF's deltagelse med den tilsvarende procentdel af sådanne investeringer. Der skal imidlertid altid tages hensyn til kravet om, at hovedparten af kapitalen skal investeres i de deltagende lande.

EIF gennemgår fondenes forslag ud fra kriterier som f.eks. størrelse, graden af involvering fra den private sektors side, investeringsstrategi, målmarked, antal foreslåede investeringer, foreslåede vilkår, forventet afkastningsgrad, administratorteam samt i hvilket omfang EIF-investeringen i venturekapitalfonden forventes at have en katalysatoreffekt på mobiliseringen af kapital. Der lægges også vægt på at opnå en passende geografisk dækning af hele EU (se punkt 2.2.2).

Når Kommissionen har godkendt venturekapitalfondens forslag til investeringer, indgår EIF kontrakter med fondsforvalterne og venturekapitalfondens øvrige ejerandelsinvestorer. Derefter udbetaler EIF gradvis de beløb, den har forpligtet sig til, til venturekapitalfonden med henblik på investeringer i SMV'er (se punkt 2.2.4).

⁴ Investeringer, der er godkendt før den 18. december 2001, skal opfylde bestemmelserne i den tidligere forvaltningsaftale, som opererer med investeringer på mellem 10 % og 25 % af venturekapitalfondens samlede kapital, op til et maksimum på 10 mio. EUR.

2.2. Budgetsituationen

2.2.1. Oversigt

Pr. 31.12.02 udgjorde ETF-iværksætterfacilitetens budgetbevillinger 168 mio. EUR. Hertil kommer, at provenuet af gennemførte investeringer i henhold til Rådets afgørelse 98/347/EF, bilag I, punkt 7 og 8, kan reinvesteres i løbet af reinvesteringsperioden⁵, og renter, der er optjent på den særlige konto, skal lægges til facilitetens ressourcer. Disse to indtægtskilder skal derfor lægges til budgetbevillingerne.

Dette samlede budget skal dække alle facilitetens udgifter, herunder investeringer i venturekapitalfonde og facilitetens øvrige støtteberettigede udgifter. Nedenstående tabel viser fordelingen af budgetbevillinger, renter og andre indtægter samt anvendelsen af disse:

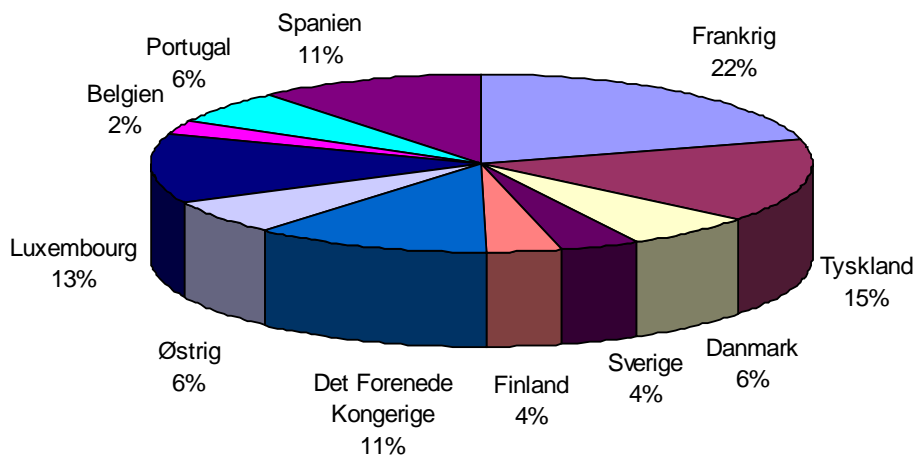
Tabel 2.1. Budgetdata

	(mio. EUR)
Indtægter	
Budgetbevillinger	168,00
Renter m.v.	22,02
I alt	190,02
Anvendelse	
EIF-kontrakter med venturekapitalfonde	110,92
EIF-forpligtelser, der skal indgås kontrakt om	46,90
Maksimale EIF-gebyrer m.v.	14,78
Disponibelt budget til forpligtelser i tilfælde af en udvidelse af reinvesteringsperioden	17,42
I alt	190,02

2.2.2. Geografisk fordeling

I 2002 fortsatte EIF med at modtage en støt strøm af forespørgsler fra potentielle fondsforvaltere og sponsorer i hele EU. Ved udgangen af 2002 havde EIF og Kommissionen efter omhyggelig analyse godkendt investeringsforslag om investeringer i 28 venturekapitalfonde, svarende til et samlet beløb på 207 mio. EUR. EIF havde indgået 18 kontrakter med venturekapitalfonde. Hvad angår de resterende 10 godkendte forslag sluttede forhandlingerne ikke med et positivt resultat (se punkt 2.2.3). Fordelingen på lande af de beløb, der blev indgået forpligtelser om til de 18 venturekapitalfonde, er som følger:

⁵ Ifølge disse bestemmelser svarer reinvesteringsperioden til de første fire år af facilitetens levetid. Reinvesteringsperioden kan forlænges med op til tre år, forudsat at der foreligger en tilfredsstillende evaluering af faciliteten 48 måneder efter dens indførelse.

Figur 2.1. Venturekapitalfondenes fordeling efter land på grundlag af administrationselskabets hjemsted

Den geografiske fordeling, som vist i figur 2.1, er baseret på, hvor venturekapitalfondenes administrationselskaber har deres hjemsted. Det skal bemærkes, at venturekapitalfonde kan vælge at have deres hjemsted i et givet land på basis af juridiske, drifts-, markeds- eller skattemæssige eller andre grunde. Deres investeringer er dog ikke nødvendigvis begrænset til netop dette land, men kan udvides til at omfatte andre deltagende lande. Kommissionen foreslår til dette formål at overveje fordelene ved og mulighederne for at udvikle en harmoniseret europæisk kapitallovgivning, der sikrer, at risikokapitaltransaktioner får gennemsigtighed i hele EU⁶

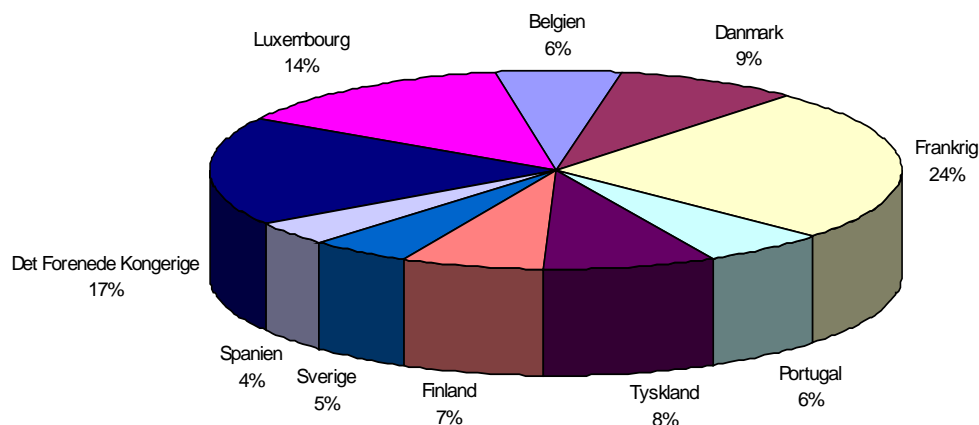
Godkendelser af nye fonde i den første halvdel af 2002 har resulteret i betydelige ændringer i den geografiske fordeling baseret på de beløb, der er indgået forpligtelser om til venturekapitalfondene. Eksempelvis er Frankrigs andel faldet fra 28 % ved udgangen af 2001 til 22 % ved udgangen af 2002.

En anden måde at undersøge den geografiske fordeling på er efter beliggenheden af de SMV-porteføljevirkksomheder, der har nydt gavn af faciliteten. Dette giver et øjebliksbillede af en situation på et bestemt tidspunkt. Der skelnes imidlertid ikke mellem venturekapitalfonde, som befinder sig i begyndelsen af deres 5-årige investeringsperiode, og dem, der befinder sig ved afslutningen af denne periode. Fordelingen af støttemodtagende SMV'er efter land pr. 30.9.02 fremgår af tabel 2.2.

Som allerede forklaret i forbindelse med 2001-dechargeproceduren, indledtes aktiviteterne i forbindelse med ETF-iværksætterfaciliteten efter først-til-mølle-princippet. Dette resulterede i en ujævn absorption i en vis periode. Venturekapitalfondenes investeringsprogram dækker typisk 4-6 år. Det er derfor klart, at de franske fonde, som indgik kontrakter på det tidlige stadium af programmet, er længere fremme i deres investeringsprogram for investeringer i de endelige støttemodtagende SMV'er.

⁶ KOM(2003) 226 endelig, afsnit 6.4 "Finansmarkederne", tiltag nr.1, s. 25.

Følgende lagkagediagram (figur 2.2.) viser en fremskrivning af det anslåede antal SMV'er efter land ved slutningen af investeringsprogrammet, for så vidt angår de venturekapitalfonde, der for øjeblikket befinder sig på forskellige stadier af deres investeringscyklus. Ved fremskrivningen er der taget hensyn til det gennemsnitlige investeringsbeløb pr. venturekapitalfond og den resterende investeringsperiode.

Figur 2.2. ETF-iværksætterfaciliteten. Skøn pr. 31.12.2002 over antallet af SMV'er (efter land og vægtet efter relativ investering), som vil være støttemodtagere under faciliteten ved slutningen af investeringsperioden for de venturekapitalfonde, over for hvilke EIF havde forpligtelser pr. 31.12.2002.

Som tidligere har EIF gjort sig betydelige anstrengelser for at opnå et bred geografisk dækning⁷. Men det har været vanskeligt at tiltrække privat kapital i de lande, hvor der kun er tale om ringe venturekapitalaktivitet, og det skyldes følgende årsager:

- forskellige udviklingsstadier for venturekapitalmarkedet i de forskellige lande
- krav om, at ETF-iværksætterfaciliteten kun investerer på lige fod med andre ejerandelsinvestorer
- mindst 50 % af kapitalen skal leveres af den private sektor.

Kommissionen mener, at forskellige behov, markedsforhold og makroøkonomiske omstændigheder i de forskellige medlemsstater har en indvirkning på absorptionskapaciteten og udnyttelsen af de forskellige finansielle instrumenter. På grundlag af de erfaringer, der er indhøstet i forbindelse med implementeringen af instrumenterne, fastsætter den nye forvaltningsaftale, at der bør sikres en passende geografisk fordeling på de forskellige SMV-relaterede finansielle instrumenter globalt betragtet frem for individuelt for hver af dem. En oversigt over den geografiske fordeling for ETF-iværksætterfaciliteten og SMV-garantifaciliteten baseret på kapitalformidlernes eller venturekapitalfondenes hjemsted pr. 31.12.02 findes i bilag 4.

⁷ I 2002 blev operationer i Irland og Spanien, som ikke var dækket i 2001, godkendt under det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd.

2.2.3. Forpligtelser

De investeringer, der er indgået forpligtelser om under ETF-iværksætterfaciliteten i 2002, skal ses på baggrund af den generelle udvikling på venturekapitalmarkedet. Årene 2001 og 2002 var kendetegnet ved en nedgang i investeringsaktiviteten på det europæiske venturekapitalmarked sammenlignet med året 2000. Ifølge de statistiske data, der er offentliggjort af European Private Equity & Venture Capital association (EVCA)⁸, blev det investerede beløb reduceret med 48 % i 2001, mens antallet af investeringer faldt med 25 % sammenlignet med 2000.

Af de 28 transaktioner, der blev godkendt af EIF og Kommissionens tjenestegrene, og som der er henvist til i punkt 2.2.2 ovenfor, svarende til en nettoforpligtelse på 157,82 mio. EUR, resulterede 18 i kontrakter mellem EIF og venturekapitalfonde ved udgangen af 2002. Det beløb, der er indgået forpligtelser om til disse 18 venturekapitalfonde, er på 110,92 mio. EUR. Dertil kommer, at 3 ud af disse 18 fonde også modtog et samlet beløb på 16,6 mio. EUR fra EIF's egne midler eller i henhold til EIF's mandat vedrørende risikovillig kapital, og således benyttede muligheden for at medinvestere sammen med midlerne fra ETF-iværksætterfaciliteten (se 2.1). De 18 venturekapitalfonde har rejst et beløb på 558,1 mio. EUR⁹ fra private og offentlige investorer, og de bidrager således med en betydelig fremmedkapitalfinansiering som supplement til fællesskabsmidler.

Til trods for en stor indsats fra EIF's side blev de 10 resterende investeringer ikke til noget. Dette skyldtes blandt andet:

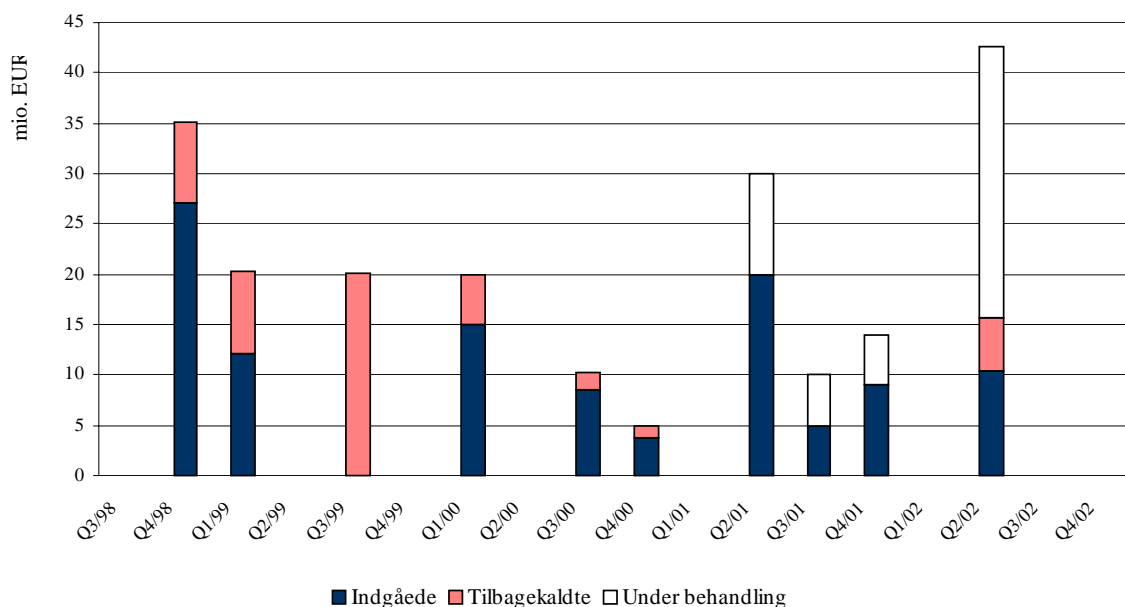
- de ovennævnte ugunstige markedsforhold
- vanskeligheder, som de godkendte venturekapitalfonde stødte på ved rejsning af kapital inden tidsfristens udløb¹⁰
- private investorers modvilje mod at deltage i den formelle underskrivelse (indgåelse) af aftalerne
- ændringer, som venturekapitalfondene har foretaget i den investeringspolitik, de havde foreslået, hvilket resulterede i, at de ikke kunne komme i betragtning under faciliteten.

Nedenstående graf viser de kvartårslige godkendelser af investeringer i venturekapitalfonde. Det skal bemærkes, at der ikke blev indgået yderligere forpligtelser under vækst- og beskæftigelsesinitiativet efter den 28.5.02. Investeringsforslag som led i ETF-iværksætterfaciliteten fremlagt af EIF efter denne dato er blevet godkendt under det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd (2001-2005), som er genstand for en separat rapportering i henhold til artikel 5 i rådsbeslutningen om det flerårige program.

⁸ Corporate Venturing European Activity Update 2001, EVCA Research Paper, s. 4.

⁹ Vejledende samlet beløb baseret på EIF-rapporten pr. 31.12.02.

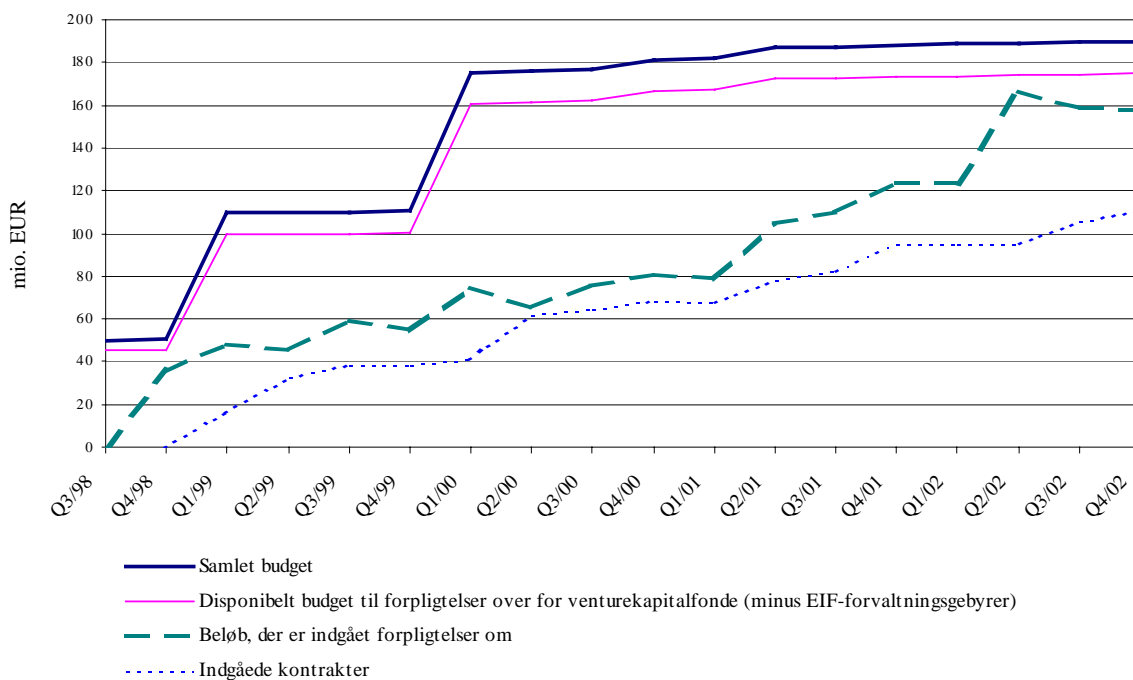
¹⁰ I henhold til den ændrede forvaltningsaftale af 18. december 2001 kan EIF ikke formelt indgå forpligtelser over for venturekapitalfonde efter den 31.12.02 på grundlag af Rådets afgørelse om vækst- og beskæftigelsesinitiativet.

Figur 2.3. Kvartårlige godkendelser af investeringerne i venturekapitalfonde

Nedenstående graf viser den samlede udvikling i de samlede forpligtelser (det vil sige indgåede kontrakter plus dem, der stadig er under behandling, svarende til 157,82 mio. EUR ved udgangen af 2002), sammenlignet med de disponible budgetmidler til forpligtelser over for venturekapitalfonde (190 mio. EUR ved udgangen af 2002).

Den viser også udviklingen i de beløb, EIF har indgået kontrakter om med venturekapitalfonde (110,92 mio. EUR ved udgangen af 2002).

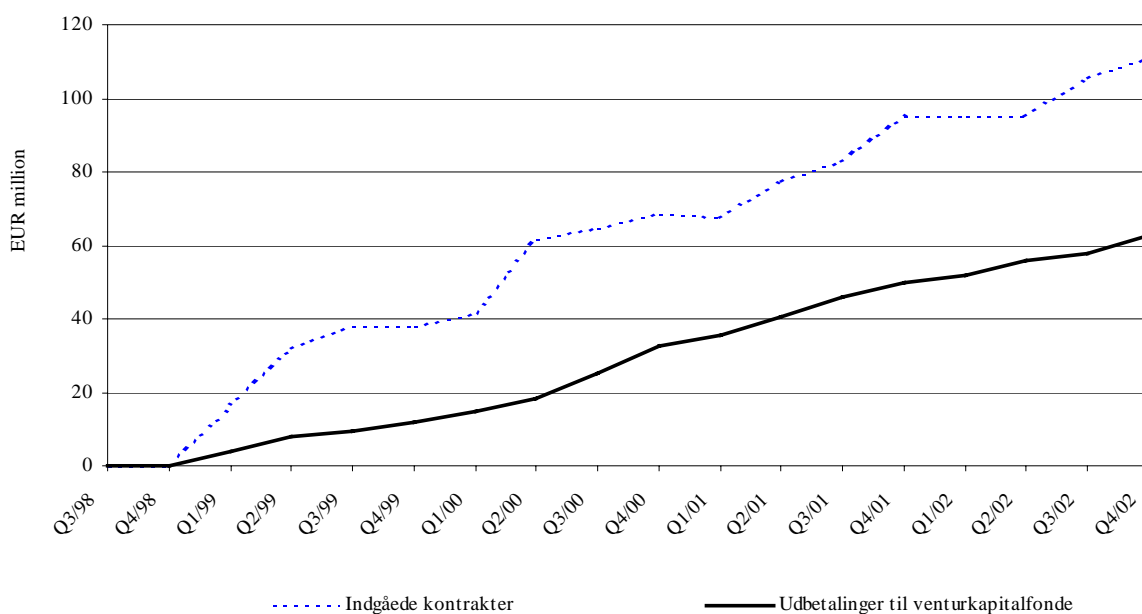
Figur 2.4. Samlet udvikling i transaktionerne

2.2.4. Udbetalinger

Pr. 31.12.02 beløb de samlede udbetalinger til venturekapitalfonde sig til 63 mio. EUR, sammenlignet med 50 mio. EUR ved udgangen af 2001 og 32 mio. EUR ved udgangen af 2000. Som følge af det højere tempo i venturekapitalfondenes investeringer i SMV'er, udgør den samlede udbetalingsgrad nu 57 % af de beløb, der er indgået kontrakter om.

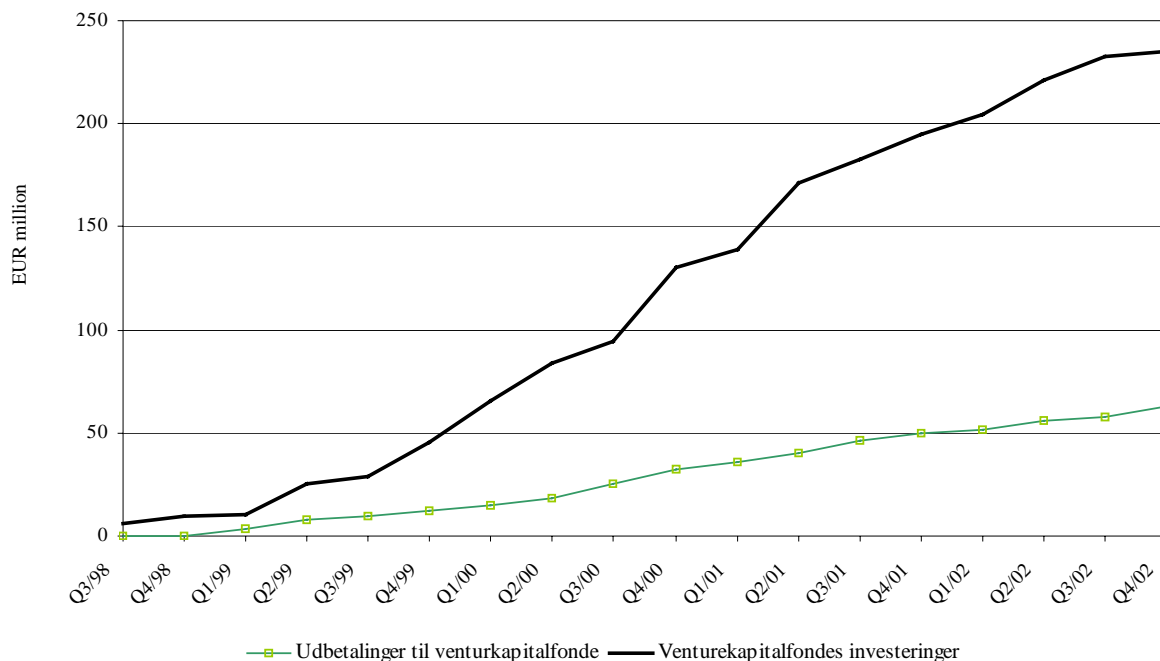
Det er værd at bemærke, at de første venturekapitalfonde, der indgik en kontrakt med EIF i 1999 under ETF-iværksætterfaciliteten, udviser en gennemsnitlig udbetalingsgrad på 89 %. I forbindelse med de kontrakter, der blev indgået i 2000, har udbetalingsgraden været 59 %. I betragtning af venturekapitalfondenes gennemsnitlige investeringsperiode kan disse udbetalingsgrader anses for tilfredsstillende.

Følgende graf viser udviklingen i EIF's udbetalinger til venturekapitalfonde pr. 31.12.02 i sammenligning med beløbene for de indgåede kontrakter. EIF's udbetalinger sker sideløbende med udbetalingerne fra samtlige øvrige investorer i venturekapitalfondene i forhold til deres investeringsforpligtelser. Udbetalingerne anvendes af venturekapitalfondene til deres investeringer i SMV'er.

Figur 2.5. Udbetalinger til venturekapitalfonde

Nedenstående graf viser de investeringer, venturekapitalfondene foretog i de støttemodtagende SMV'er sammenlignet med EIF-udbetalingerne til venturekapitalfondene. Ved udgangen af 2002 var forholdet mellem facilitetens bidrag og venturekapitalfondenes investeringer 1:4. Under hensyntagen til at venturekapitalfondene har mobiliseret i alt 558,1 mio. EUR, viser følgende graf, at ca. halvdelen af disse venturekapitalfondes kapital stadig mangler at blive investeret i nye SMV'er eller anvendt til opfølgende investeringer i SMV'er, der allerede indgår i deres portefølje.

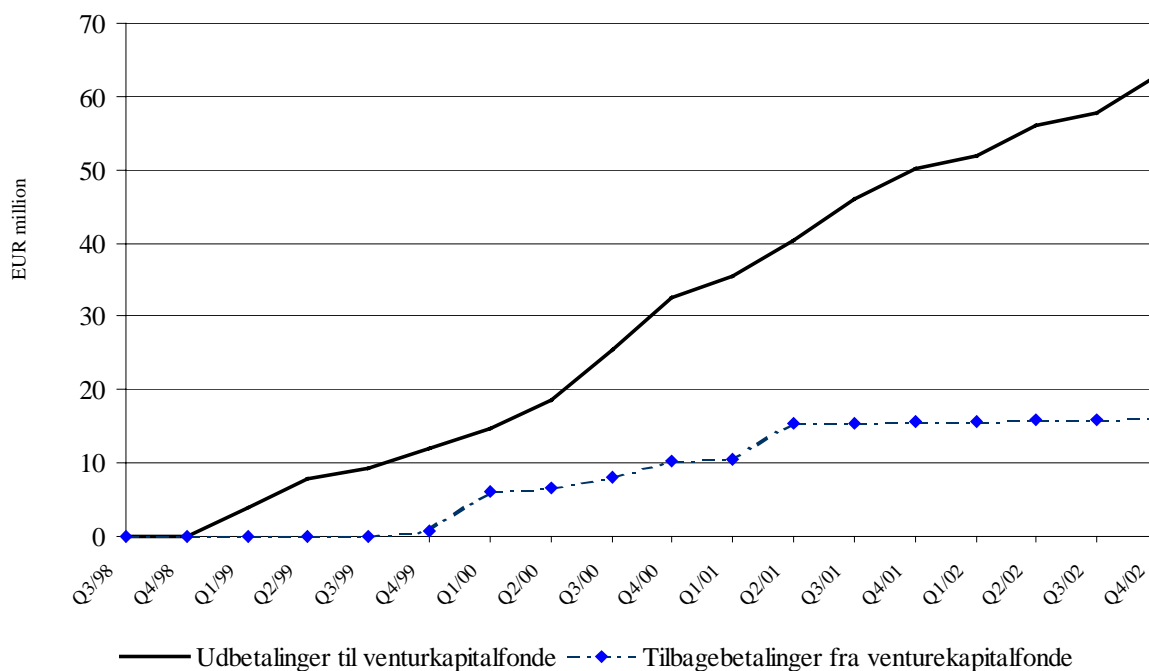

Figur 2.6. Venturekapitalfondenes investeringer i støttemodtagende SMV'er

2.2.5. Venturekapitalfondenes tilbagebetalinger

Visse venturekapitalfonde under ETF-iværksætterfaciliteten har påbegyndt tilbagebetalingen til EIF efter salget af deres kapitalandele i en række succesrige SMV'er. Yderligere oplysninger om de gennemførte investeringer følger i punkt 2.4 nedenfor.

I 2002 tilbagebetalte venturekapitalfondene i alt ca. EUR 446 000 til facilitetens særlige konto, hvilket betød en samlet tilbagebetaling (inkl. udbytte) på 16,1 mio. EUR pr. 31.12.02.

Figur 2.7. Venturekapitalfondenes tilbagebetalinger

Pr. 30.9.02 værdisattes porteføljen til 36 mio. EUR (se bilag 9). Det samlede investerede beløb (udnyttelsen af midlerne) androg 57,2 mio. EUR, og de modtagne kapitaltilbagebetalinger beløb sig til 11,2 mio. EUR. Desuden blev der modtaget et beløb på 4,7 mio. EUR i realiserede gevinster.

Resultatet er 5,4 mio. EUR eller 11,3 % ikke-realiserede tab, efter at der er taget hensyn til de realiserede gevinster (for nærmere detaljer og metodologi, se bilag 9). Disse tab skyldes den dramatiske tilbagegang på venturekapitalmarkedet i de seneste to år. Det skal bemærkes, at de ikke-realiserede tab kan vokse yderligere, eftersom tilbagegangen på venturekapitalmarkedet fortsatte ind i 2003. Størrelsen af realiserede tab eller gevinster kan imidlertid først gøres op, når alle investeringer er afsluttet, dvs. ved exit. Afkast af realiserede investeringer vil blive ført tilbage til EU-budgettet.

2.2.6. *Regnskaber*

Regnskabsopgørelsen for faciliteten er vedføjet som bilag 8.

2.3. **Finansielle formidlere**

De fleste venturekapitalfonde, der har indgået kontrakter med EIF, har et nationalt - eller regionalt - virkefelt, men nogle af dem foretager også investeringer på fælleseuropæisk plan. De sigter primært mod investeringer i opstartfasen på højteknologiområder, som f.eks. informations- og kommunikationsteknologi, internettet, sundhed og biovidenskab. Dette falder i tråd med ETF-iværksætterfacilitetens investeringspolitik.

En kort beskrivelse af de venturekapitalfonde, der har indgået kontrakter med EIF, er vedføjet som bilag 1.

2.4. **Støttemodtagende SMV'er**

Pr. 30.9.02 havde venturekapitalfondene investeret i 206 SMV'er¹¹. Det samlede investerede beløb udgør 221,2 mio. EUR, hvilket svarer til en gennemsnitlig investering på 1,1 mio. EUR pr. virksomhed. Dette stemmer overens med de statistiske oplysninger, der fremgår af EVCA-årbogen 2001. Ifølge denne årbog beløber den gennemsnitlige investering i virksomheder i disses seed-fase sig i år 2000 til 0,98 mio. EUR, mens den gennemsnitlige investering i virksomheder i disses opstartfase beløber sig til 1,52 mio. EUR.

Efter almindelig praksis på venturekapitalmarkedet benytter venturekapitalfondene under ETF-iværksætterfaciliteten pengene i løbet af deres investeringsperiode i overensstemmelse med deres investeringsmuligheder hos de støttemodtagende SMV'er. Timing af denne udnyttelse af pengemidlerne bestemmes af markedssituationen og fondenes investeringspolitik, der somme tider kræver, at der hensættes reserver til opfølgingsinvesteringer i lovende SMV'er. Desuden bruges i overensstemmelse med almindelig markedspraksis en lille del af de udbetalte beløb til aflønning af venturekapitalfondenes forvaltningsselskaber, og denne del investeres derfor ikke i de endelige modtagere.

¹¹ Ifølge venturekapitalfondenes indrapporteringskrav i forbindelse med ETF-iværksætterfaciliteten.

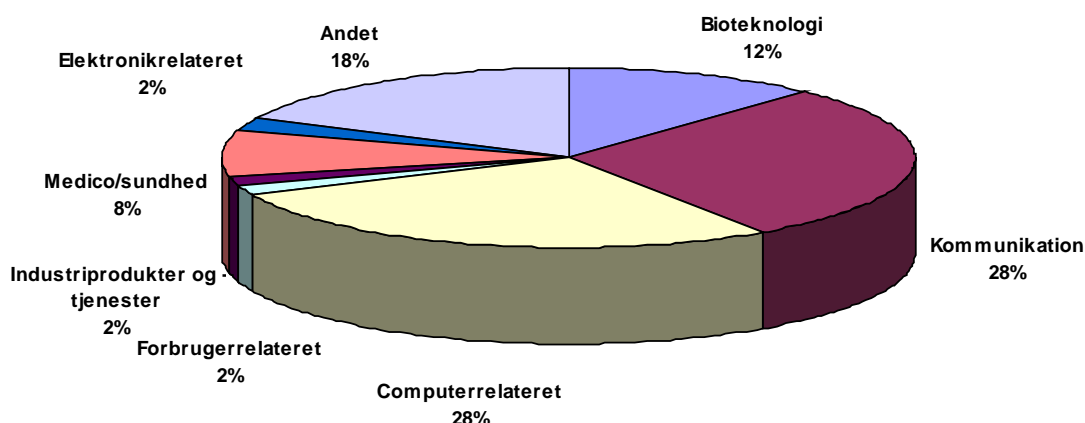
Pr. 30.9.02 havde venturekapitalfondene ud af 106 mio. EUR, der var indgået kontrakt om på det tidspunkt (111 mio. EUR pr. 31.12.02), investeret 47,1 mio. EUR i de endelige modtagere, dvs. ca. 40 %. Da kontrakterne om de eksisterende investeringer i venturekapitalfonde blev indgået mellem 1999 og 2002, ser det ud til, at udbetalingsplanen bliver som forventet.

Fordelingen efter land er som følger:

Tabel 2.2. Støttemodtagende SMV'er efter land

Land	Antal støttemodtagende SMV'er	Beløb investeret af venturekapitalfonde (inkl. beløb fra andre private og offentlige investorer) (mio. EUR)	Gennemsnitlig investering (mio. EUR)
Belgien	3	1,4	0,5
Danmark	15	7,9	0,5
Finland	15	7,7	0,5
Frankrig	103	101,7	1,0
Tyskland	36	43,9	1,2
Luxembourg	3	7,5	2,5
Nederlandene	1	0,9	0,9
Sverige	10	19,8	2,0
Foren. Kongerige	11	18,1	1,6
Tredjelande (*)	9	12,2	1,4
I alt	206	221,2	1,1

(*) USA, Canada, Israel og Schweiz (se punkt 2.1.)

Figur 2.8. Venturekapitalfondenes investeringer i SMV'er efter sektor

Af de 206 virksomheder indgår 166 stadig i venturekapitalfondenes porteføljer, og der er gennemført 40 investeringer. Af disse er 21 solgt, og 19 er afskrevet. Nedenstående tabel indeholder nærmere detaljer om disse 40 investeringer.

Table 2.3. Gennemførte investeringer

	Antal investend-virksomheder	Omkostninger (mio. EUR)	Endelig værdi (mio. EUR)	Gevinst/tab (mio. EUR)	Gevinst/tab (%)
Afskrevet	19	22,1	2,2	-19,9	-90 %
Solgt	21	24,2	88,8	64,6	267 %
I alt	40	46,3	91	44,7	97 %
ETF-iværksætter-facilitetens andel		9,3	18,5	9,2	99 %

Hvad angår de gennemførte investeringer svarer den endelige værdi af investeringerne gennemsnitligt til to gange den oprindeligt investerede kapital. Dette står i skarp kontrast til situationen for så vidt angår de aktive porteføljeselskaber, som forklaret i afsnit 2.2.5.

ETF-iværksætterfacilitet-andelen tilbagebetales til facilitetens særlige konto efter fradrag af de forvaltningsgebyrer, som venturekapitalfondene har til gode (se punkt 2.2.5.).

2.5. Beskæftigelse

Nærmere oplysninger om beskæftigelsen fremgår af bilag 2.

3. JOINT EUROPEAN VENTURE - JEV

3.1. Beskrivelse af programmet

JEV-programmet har til formål at fremme oprettelsen af tværnationale joint ventures mellem europæiske SMV'er i Det Europæiske Økonomiske Område¹² og dermed hjælpe dem med at udnytte de muligheder, det indre marked giver.

Det er hensigten, at bidraget skal dække nogle af udgifterne i forbindelse med oprettelsen af et joint venture (faciliteten vedrørende forberedende arbejde og investering). Beløbet (maks. 100 000 EUR pr. projekt) og de vilkår, på hvilke bidraget ydes, er som følger:

- Den første del af bidraget dækker indtil 50 % af de støtteberettigede udgifter med et loft på 50 000 EUR. De støtteberettigede udgifter vedrører europæiske SMV'ers udformning og oprettelse af et tværnationalt joint venture. Disse udgifter inkluderer udgifter til markedsundersøgelse, udarbejdelse af de retlige rammer og forretningsplan, miljøkonsekvensanalyse og enhver anden udgift, som er væsentlig for oprettelsen af det pågældende joint venture.
- Den anden del af bidraget dækker indtil 10 % af den samlede investering.

Indtil efteråret 2001 støttede JEV også foranstaltninger, der fremmer programmet (erhvervsfremmefaciliteten). Det maksimale støttebeløb under erhvervsfremmefaciliteten var 10 000 EUR til erhvervsfremmemateriale og 20 000 EUR til arrangementer, som tjener til at befordre samarbejdet. Det bestod af 50 % af alle støtteberettigede udgifter i form af et tilskud. De enheder, der kunne komme ansøge om et bidrag under JEV-erhvervsfremmefaciliteten, var finansielle formidlere, europæiske, nationale eller regionale sammenslutninger af SMV'er, handelskamre, euro-info-centre, erhvervsfremme- og innovationscentre og enhver anden ikke-udbyttegivende institution i EU-landene, som f.eks. handels- og industrisammenslutninger, offentlige styrelser og andre organer, som fremmer investeringer, der er støtteberettigede under JEV-programmet. Kommissionen afbrød i efteråret 2001 støtten til erhvervsfremmefaciliteten, da JEV-programmet undergik en revision og en intern evaluering.

3.2. Budgetsituationen

3.2.1. Oversigt

Budgetbevillingerne til JEV-programmet udgjorde i alt 57 mio. EUR, herunder 5 mio. EUR, som blev allokert til JEV-pilotaktionen i 1997.

3.2.2. Geografisk fordeling

Da JEV-projekterne pr. definition er tværnationale, er den geografiske fordeling af budgetbevillingerne efter medlemsstat ikke relevant. Derfor behandles den geografiske fordeling i forbindelse med analysen af projekterne under nedenstående punkt 3.4.

¹² Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse nr. 72/1999 af 15. juni 1999.

3.2.3. Forpligtelser

Kommissionens tjenestegrene havde ved udgangen af 2002 givet tilsagn om 14,6 mio. EUR af de disponible budgetmidler til endelige støttemodtagende SMV'er på basis af godkendte ansøgninger.

3.2.4. Udbetalinger

Pr. 31.12.02 beløb de samlede udbetalinger til støttemodtagende SMV'er sig til 2,0 mio. EUR.

3.2.5. Regnskaber

Regnskabsopgørelsen for programmet er vedføjet som bilag 8.

3.3. Finansielle formidlere

JEV-programmet gennemføres via et netværk af finansielle institutioner. Dette netværk blev etableret efter en indkaldelse af interessetilkendegivelser (EFT S 42 af 28.2.1998) og omfattede pr. 31.12.02 i alt 71 finansielle formidlere (uændret i forhold til året før). En udtømmende liste over disse finansielle formidlere er vedføjet som bilag 4.

Nedenstående tabel indeholder en oversigt over finansielle formidlere efter land:

Tabel 3.1. Finansielle formidlere efter land

Land	Antal finansielle formidlere
Østrig	7
Belgien	6
Danmark	2
Finland	1
Frankrig	7
Tyskland	10
Grækenland	2
Irland	1
Italien	19
Luxembourg	3
Norge	1
Portugal	2
Spanien	8
Sverige	1
Det Forenede Kongerige	1
I alt	71

En SMV, der ønsker at indsende en ansøgning under denne ordning, skal kontakte en af de finansielle formidlere i netværket. Formidleren har til opgave at bedømme ansøgningen og sende den videre til Kommissionens tjenestegrene. Disse vil da kontrollere, om ansøgningen opfylder kravene om modtagelse af støtte, og vurdere den eventuelle beskæftigelseseffekt.

Af de 71 finansielle formidlere, som for øjeblikket er repræsenteret i netværket, har ca. en tredjedel aldrig indgivet ansøgning om støtte til et joint venture-projekt. Af de aktive finansielle formidlere tegnede en fjerdedel sig for over tre fjerdedele af joint venture-projekterne.

3.4. Analyse af projekterne

Siden starten i 1998 og indtil den 31.12.02 havde Kommissionens tjenestegrene efter de finansielle formidlers nøje vurdering af potentielle projekter modtaget 273 projekter, hvoraf 200 blev godkendt. Af disse var 54 erhvervsfremmeprojekter og 146 projekter vedrørende forberedende arbejder og investeringer. Nedenstående tabel viser udviklingen i projekterne:

Tabel 3.2. Projektstatus

(Samlede tal)	Projekter				
	31.12.98	31.12.99	31.12.00	31.12.01	31.12.02
Modtagne projekter					
Joint venture-projekter	23	79	127	173	203
Erhvervsfremmefaciliteten	-	25	59	70	70
I alt	23	104	186	243	273
Godkendte projekter					
Joint venture-projekter	11	53	83	121	146
Erhvervsfremmefaciliteten	-	12	46	54	54
I alt	11	65	129	175	200
Afviste projekter	2	5	17	21	30
Tilbagekaldte projekter	2	9	25	26	28
Projekter under behandling ved årets udgang	8	25	15	21	15

JEV-programmets første år (1998) blev anvendt af Kommissionens tjenestegrene til at opbygge et netværk af finansielle formidlere og til at implementere ordningen. Da det andet programår var gået, var der modtaget 104 projekter. I 2000 og 2001 lå antallet af nye

ansøgninger på omtrent samme niveau som året før. Dette var lavere end forventet. I 2002 næsten halveredes antallet af nye ansøgninger.

Indtil dato er ca. et ud af fem projekter blevet afvist af Kommissionen eller tilbagekaldt af den finansielle formidler. De fleste afvisninger skyldes manglende overensstemmelse med støttekriterierne eller en utilstrækkelig effekt, hvad angår iværksættelsen af nye økonomiske aktiviteter, hvori der indgår investering og jobskabelse. Hovedparten af tilbagekaldelserne skyldes de administrative krav til behandlingen af sagsakterne og de heraf resulterende forsinkelser.

Nedenstående tabel viser de planlagte joint ventures' beliggenhed:

Tabel 3.3. Planlagte joint ventures efter land

Planlagte joint ventures				
	1998-2000	2001	2002	I alt
Østrig	1	1	3	5
Belgien	8	2	0	10
Danmark	6	2	1	9
Finland	1	0	0	1
Frankrig	11	2	0	13
Tyskland	7	6	6	19
Grækenland	1	2	2	5
Irland	1	2	0	3
Italien	10	2	3	15
Luxembourg	1	1	0	2
Nederlandene	4	4	1	9
Norge	0	1	1	2
Portugal	8	4	2	14
Spanien	16	4	3	23
Sverige	3	2	1	6
Det Forenede Kongerige	4	3	2	9
Endnu ikke besluttet	1	0	0	1
I alt	83	38	25	146

Partnerne (hovedpartnere og andre), der var involveret i projekterne, fordeler sig som følger efter land:

Tabel 3.4. Joint venture-partnere efter land

Partnere				
	1998-2000	2001	2002	I alt
Østrig	4	2	3	9
Belgien	19	4	0	23
Danmark	12	11	3	26
Finland	3	2	0	5
Frankrig	27	3	5	35
Tyskland	17	12	12	41
Grækenland	1	2	2	5
Irland	3	2	0	5
Italien	18	8	12	38
Luxembourg	1	1	0	2
Nederlandene	13	7	4	24
Norge	0	3	2	5
Portugal	11	5	3	19
Spanien	24	4	2	30
Sverige	6	4	2	12
Det Forenede Kongerige	21	9	2	32
Andre	3	0	0	3
I alt	183	79	52	314¹³

¹³ Et mindretal af projekterne tæller mere end to partnere.

Antallet af planlagte joint ventures efter branche er som følger:

Tabel 3.5. Planlagte joint ventures efter branche

	Planlagte joint ventures			
	1998-2000	2001	2002	I alt
Multimedier, software, audiovisuelle medier	2	5	1	8
Marketing og markedsføring	13	4	4	21
Fremstillingsvirksomhed	14	9	6	29
Affaldsforvaltning	2	0	1	3
Bioteknologi	2	1	0	3
Transport, logistik	8	1	1	10
Informationsteknologi	20	3	4	27
Energi	4	4	1	9
Anlægsvirksomhed	4	1	2	7
Industri	5	2	0	7
Telekommunikation og databehandling	2	0	0	2
Andre tjenester	7	8	5	20
I alt	83	38	25	146

Størrelsen af de SMV'er, der var involveret i de godkendte joint venture-projekter (indtil den 31.12.02), er som følger:

Tabel 3.6. Beskæftigelsen i hoved- og partner-SMV'er

Antal beskæftigede	Antal SMV'er (samlede tal)			
	31.12.99	31.12.00	31.12.01	31.12.02
< 10	48	97	137	166
10-49	46	56	85	109
50-249	21	28	36	39
I alt	115	181	258	314

Af de 314 partner-SMV'er havde 53 % under 10 beskæftigede, mens 35 % havde mellem 10 og 49 beskæftigede.

3.5. Beskæftigelse

Der er hidtil kun etableret og indrapporteret 31 joint ventures (ifølge de 88 spørgeskemaer, som SMV'erne har indsendt til evaluering af vækst- og beskæftigelsesinitiativet), hvorfor indvirkningen på beskæftigelsen har været skuffende. Selv om de første indikationer syntes positive, var der ved udgangen af 2002 kun modtaget 10 ansøgninger, hvori der blev anmodet om investeringstilskud på basis af investeringer gennemført i de nyligt etablerede joint ventures.

De spørgeskemaer, der er blevet indsendt af SMV'erne, viser, at der faktisk er etableret 31 joint ventures, hvilket har skabt 252 nye job. SMV'erne forventer, at beskæftigelsen i disse joint ventures vil stige til 787 i løbet af 5 år. I mange af de tilfælde, hvor der er anmodet om tilskud, har den faktiske jobskabelse imidlertid været betydeligt mindre end forudset i de oprindelige ansøgningskemaer, så disse prognoser kan meget vel vise sig at være lidt for optimistiske. Man bør dog huske på, at de jobskabestotaler, der er anført i ansøgningen om tilskud, kun afspejler den aktuelle situation. Etablering af og investering i et joint venture er ofte en langvarig proces, og det er muligt, at der skabes yderligere job, efterhånden som forretningsaktiviteten kommer i gang.

Langt størsteparten af de joint ventures, der indtil videre er etableret og indrapporteret, har valgt ikke at ansøge om investeringstilskuddet. Det er den almindelige opfattelse, at procedurerne er for langvarige og komplicerede. En anden grund til ikke at ansøge om investeringstilskuddet er, at de pågældende joint ventures kun har investeret begrænsede beløb i materielle aktiver, og at støtten på 10 % derfor ikke er blevet betragtet som tilstrækkeligt tillokkende til at retfærdiggøre det administrative arbejde. Der er grund til at antage, at der også er skabt job i de joint ventures, som har besluttet ikke at ansøge om et investeringstilskud, men at dømmet efter de jobskabestotaler, som foreligger for de fire tilskud, der er ydet, er tallene formentlig forholdsvis begrænsede. Det faktiske jobskabestotal vil først foreligge, når Kommissionen modtager de første rapporter fra de pågældende joint ventures, som disse skal fremlægge hvert femte år.

3.6. Udnyttelsen af JEV-programmet

Markedsefterspørgslen efter JEV har været meget lavere end oprindeligt forventet. Delvis som svar på anmodninger fra SMV-interesseorganisationer blev programmet oprindeligt udarbejdet for at supplere de (dengang) eksisterende joint venture-programmer ECIP (Det Europæiske Fællesskabs investeringspartnere) og JOP (Joint Venture-programmet - Phare/Tacis), der dækkede henholdsvis ALAMEDSA- og CØEL/NIS-landene. ECIP blev afviklet ved udgangen af 1999 og JOP i løbet af 2000. En af følgerne af dette var, at en række finansielle formidlere, som havde tilbudt ECIP, JOP og JEV til deres SMV-kunder, neddrolede eller afsluttede deres aktiviteter, da JEV alene ikke gav dem nok projekter til, at det havde nogen mening at opretholde en særlig stab til dette formål. Det honorar, de finansielle formidlere modtog for at fremsende sagsakter, blev af mange anset for utilstrækkeligt i betragtning af de administrative forpligtelser, de finansielle formidlere påtog sig ved indgåelsen af rammeaftalen med Kommissionen.

Selv om logikken bag JEV-programmet blev betragtet som rigtig, viste det sig, at der i realiteten var en forholdsvis ringe efterspørgsel fra SMV'er efter støtte til etablering af tværnationale joint ventures i EU. Når det kom til stykket, foretrak SMV'er, der investerede i andre medlemsstater ofte at oprette datterselskaber frem for joint ventures eller at indtræde i løsere samarbejdsarrangementer uden at skulle oprette en ny juridisk person.

Udnyttelsen af programmet kan også have været påvirket af behovet for at indføre en stram kontrol ved behandlingen af ansøgninger for at sikre en sund finansiel styring og mindske risikoen for uregelmæssigheder mest muligt. Følgelig har sagsbehandlingen af ansøgningerne været længere end forventet, og programmet har tilsyneladende lidt under bureaukratisk inert. Men på den anden side har der heller ikke været nogen bekræftede tilfælde af svig.

4. SMV-GARANTIFACILITETEN

4.1. Beskrivelse af faciliteten

Formålet med SMV-garantifaciliteten er at stimulere jobskabelsen ved at støtte SMV'ers investeringsaktiviteter i EU gennem bedre muligheder for lånefinansiering. Dette opnås ved at øge kapaciteten for de garantiordninger, der findes i medlemsstaterne, og vedrører både nye og eksisterende porteføljer. Denne facilitet sikrer de finansielle formidlers eksisterende garantiprodukter flere garantier, giver et større antal små virksomheder adgang til kapital via et fyldigere udvalg af investeringer og stiller garanti for mere risikobetonede lån. Faciliteten dækker en del af de tab, der måtte opstå i forbindelse med garantierne op til en på forhånd fastsat beløbsgrænse. Faciliteten administreres af Den Europæiske Investeringsfond (EIF) på forvaltningsbasis. Den står for kontakterne med de finansielle institutioner, der er interesseret i at deltage i faciliteten, evaluerer og fremsender de udvalgte forslag til Kommissionens tjenestegrene med henblik på kontrol af støtteberettigelsen. Et passende samarbejde med medlemsstaterne sikres gennem kontakter mellem EIF og de nationale myndigheder.

SMV-garantifaciliteten er primært beregnet for virksomheder, der har under 100 beskæftigede. De finansielle formidlere praktiserer muligvis strammere kriterier for støtten til SMV afhængigt af deres særlige garanti- eller låneprodukter. Under alle omstændigheder har de udvalgte finansielle formidlere det fulde ansvar for godkendelsesprocessen, hvad angår de endelige støttemodtagende SMV.

4.2. Budgetsituationen

4.2.1. Oversigt

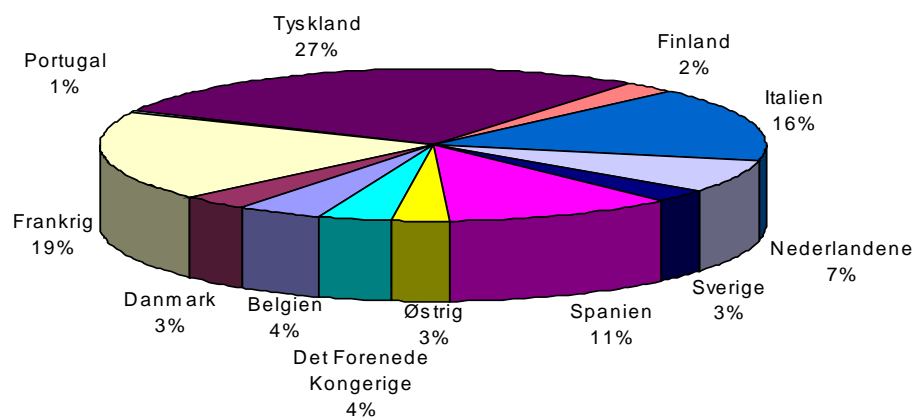
Pr. 31.12.02 udgjorde budgetbevillingerne til SMV-garantifaciliteten 198,56 mio. EUR. Dertil kommer, at i henhold til Rådets afgørelse 98/347/EF, bilag III, punkt 7, skal renter, der er optjent på den særlige konto, lægges til facilitetens ressourcer. Dette samlede budget skal da dække alle facilitetens udgifter, inklusive tab på garantier og andre støtteberettigede omkostninger eller udgifter under faciliteten. Nedenstående tabel viser budgettets fordeling, de relevante indtægter og udgifter:

Tabel 4.1. Budgetdata pr. 31.12.02

		(mio. EUR)
Indtægter		
Budgetbevillinger		198,56
Renter m.v.		8,98
I alt		207,54
Udnyttelse		
EIF-forpligtelser over for finansielle formidlere (basis: EF-godkendelser)		188,87
Maksimalle EIF-gebyrer ¹⁴ og andre støtteberettigede udgifter		18,37
Beløb, som skal tilbageføres til EF-budgettet		0,30
I alt		207,54

4.2.2. Geografisk fordeling

Den sidste dato for forpligtelser under faciliteten var den 28.5.02. Ved udgangen af 2002 havde EIF ud af de 188,87 mio. EUR, der var godkendt af EF, indgået garantiforpligtelser til et beløb af 186,95 mio. EUR. Den geografiske fordeling af de garantiforpligtelser, som er godkendt af EF, til et beløb af 188,87 mio. EUR fremgår af nedenstående figur:

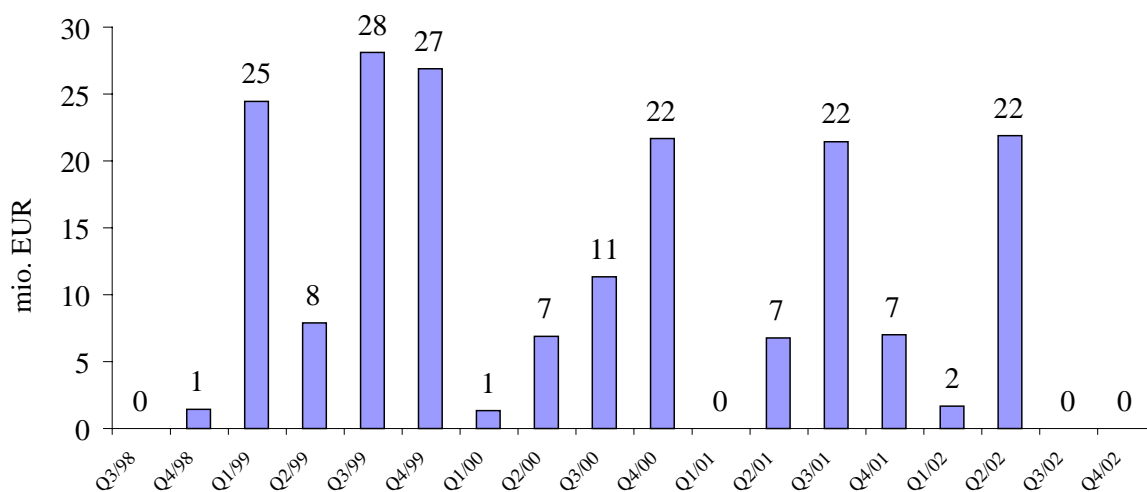

Figur 4.1. Garantiforpligtelser over for finansielle formidlere ved udgangen af 2002 fordelt efter land

¹⁴ Maksimalle EIF-gebyrer for hele facilitetsperioden, dvs. indtil den 28. maj 2012.

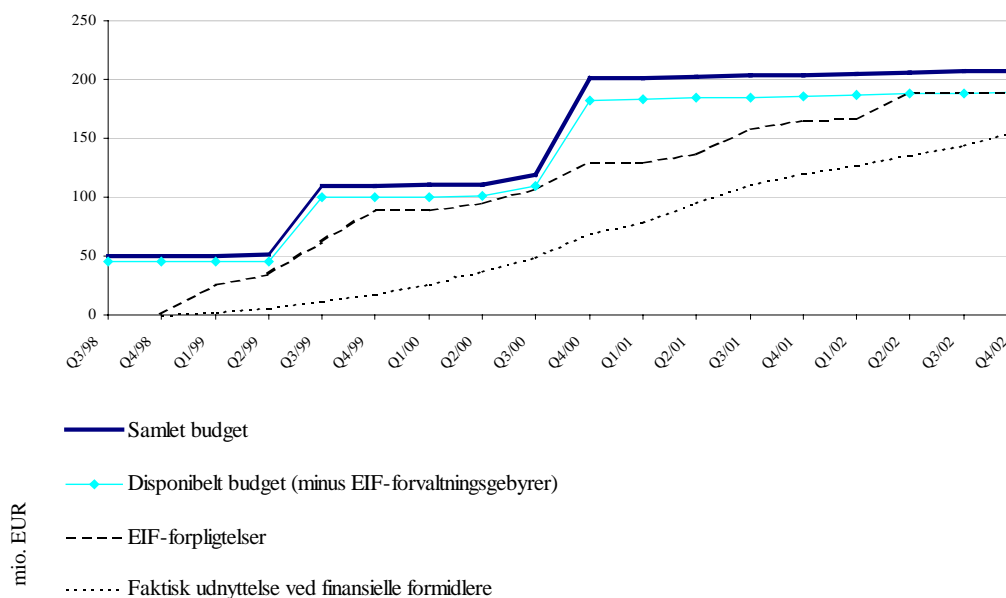
4.2.3. Forpligtelser

De kvartårlige EIF-forpligtelser over for finansielle formidlere fremgår af nedenstående graf:

Figur 4.2. Kvartårlige EIF-forpligtelser over for finansielle formidlere

Figuren viser udviklingen i EIF's garantiforpligtelser (188,87 mio. EUR pr. 31.12.02) i forhold til det samlede disponible budget (207,54 mio. EUR minus 18,37 mio. EUR for EIF-gebyrer¹⁵ og andre støtteberettigede udgifter pr. 31.12.02). Grafen viser desuden de finansielle formidlers faktiske udnyttelse af budgetmidlerne. Pr. 31.12.02 var den gennemsnitlige udnyttelse på 82,45 %. Det skal bemærkes, at for visse finansielle formidlers vedkommende slutter disponibilitetsperioden først den 31.12.03, og det forventes, at dette vil resultere i en øget udnyttelse.

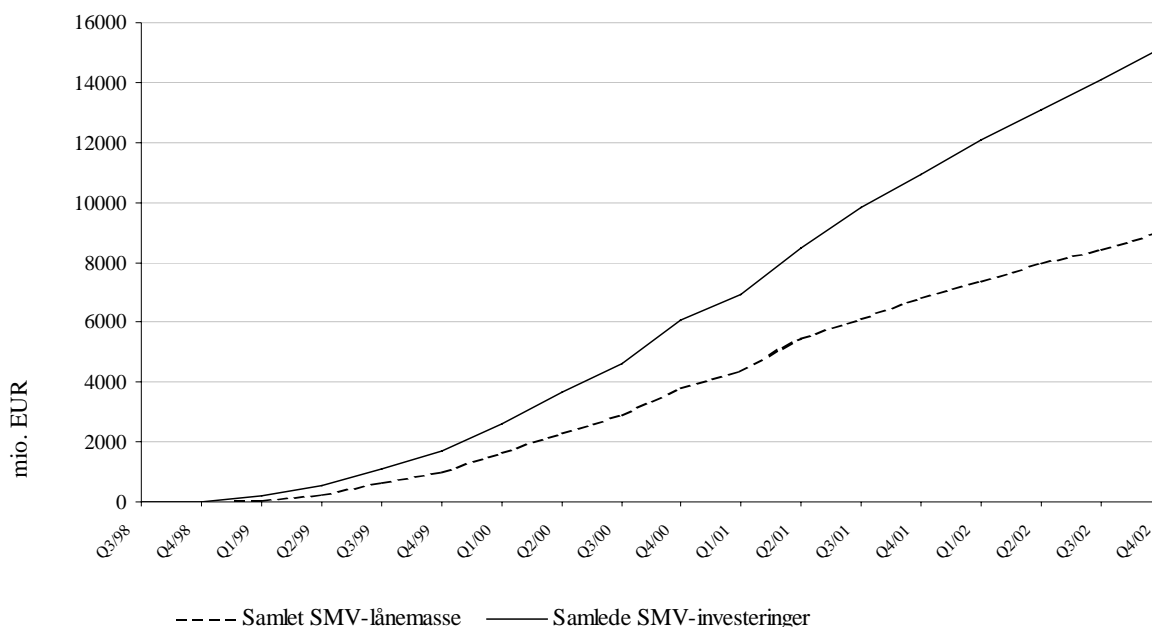

Figur 4.3. Samlet udvikling i transaktionerne

¹⁵ Maksimale EIF-gebyrer for hele facilitetsperioden, dvs. indtil den 28. maj 2012.

Garantiordninger har generelt en stor løftestangseffekt. Pr. 31.12.01 udgjorde de samlede lån til SMV'er under faciliteten i alt 9,02 mia. EUR. Samtidig udgjorde de finansielle formidlers faktiske udnyttelse af budgetmidlerne 155,7 mio. EUR, hvilket gav en løftestangseffekt på 58.

Nedenstående graf viser udviklingen i lånene til SMV'er og de tilsvarende beløb, som de støttemodtagende SMV'er hidtil har meddelt at have investeret:

Figur 4.4. Lån ydet til SMV'er og tilsvarende investeringer

EIF har ikke indgået kontrakter med nye formidlere i 2002, men har ændret 9 allerede eksisterende kontrakter.

4.2.4. Udbetalinger til dækning af tab

EIF's andel, hvad angår misligholdte lån, beløber sig til i alt 18,4 mio. EUR for 2002 (7,2 mio. EUR i 2001 og 0,4 mio. EUR i 2000). Det svarer til 9,7 % af EIF's forpligtelser på 188,87 mio. EUR.

En detaljeret analyse af misligholdte lån pr. 30.9.02 gives i bilag 7 som svar på anmodningen i den endelige betænkning (A5-0304/2002), der blev forelagt i september 2002 af Philip Bushill-Matthews, ordfører for Europa-Parlamentets Udvalg om Beskæftigelse og Sociale Anliggender.

4.2.5. Regnskaber

Regnskabsopgørelsen for faciliteten er vedføjet som bilag 8.

4.3. Finansielle formidlere

4.3.1. Oversigt

EIF har indgået kontrakter med 23 finansielle formidlere i 12 af de 15 medlemslande. Selv om EIF gjorde sig store bestræbelser, blev der ikke vist interesse fra potentielle formidlere i Grækenland, Luxembourg og Irland.

Den periode, inden for hvilken der kan disponeres over fællesskabsmidler under vækst- og beskæftigelsesbudgettet under faciliteten, udløb den 28.5.02, og der er indgået forpligtelser for hele det disponible beløb over for de finansielle formidlere.

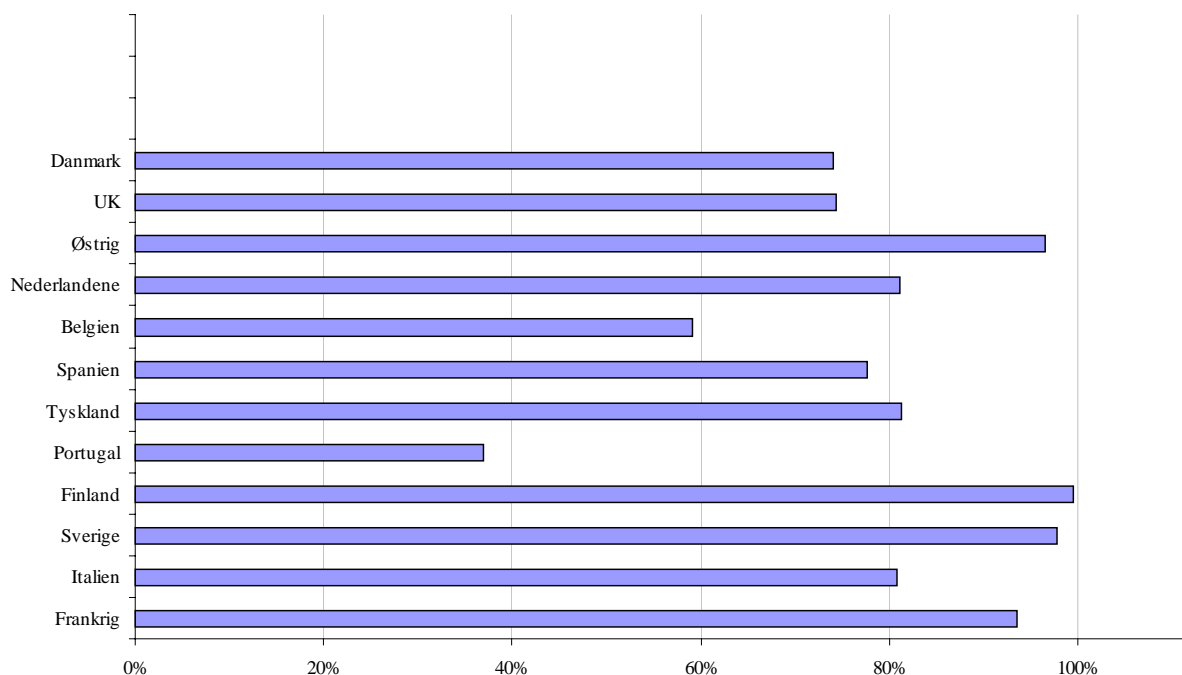
Pr. 29.5.02 skal alle fremtidige forpligtelser indgås under det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV) (2001-2005). I december 2001 blev der indgået en ændret forvaltningsaftale mellem Kommissionen og EIF. I henhold til denne aftale udvides faciliteten til også at dække andre produkter og lande. Under det flerårige program er der hidtil blevet indgået 10 nye kontrakter. Gennemførelsen af denne facilitet er genstand for en særskilt rapport.

Den gennemsnitlige udnyttelse af de finansielle formidlere under vækst- og beskæftigelsesinitiativet er 82,45 %.

Følgende graf viser udnyttelsen¹⁶ af EIF-forpligtelserne efter land pr. 31.12.02.

I grafen er der også taget hensyn til de efterfølgende ændringer af kontrakterne. I følgende beskrivelse vedrørende de enkelte lande gives der mere detaljerede oplysninger. Desuden findes der i bilag 5 en detaljeret beskrivelse af de forskellige finansielle formidlere og deres finansieringsprodukter, som er garanteret under SMV-garantifaciliteten.

¹⁶ Udnyttelsesgraden er beregnet som forholdet mellem det samlede beløb af de garantier, der indgår i hver enkelt formidlers individuelle SMV-garantifacilitetsportefølje, og den maksimale garantiportefølje, for hvilken der er indgået kontrakt med formidleren.

Figur 4.5. Udnyttelse ved finansielle formidlere

4.3.2. Lande

Østrig

Bürges tilbyder to garantiprodukter dækket under faciliteten:

"Jungunternehmer-Förderungsaktion", der støtter nyetablerede virksomheder og overdragelse af ejerskab

"Unternehmensdynamik", der støtter innovative SMV'er.

Da der blandt SMV'er er så stor en efterspørgsel, blev EIF's kontrakt med Bürges udvidet i 2000 og 2001 med efterfølgende forøgelse af porteføljemængderne og forlængelse af disponibilitetsperioden indtil 31.12.02. Ved udgangen af fjerde kvartal 2002 var den faktiske udnyttelsesgrad 96,6 %, og de disponible mængder under "Unternehmensdynamik"-programmet var udnyttet fuldt ud.

Belgien

Faciliteten støtter to låneprogrammer, som Fonds de Participation (FdP) tilbyder nyetablerede virksomheder. Udnyttelsen af FdP-programmerne er steget hurtigt under faciliteten. Derfor ændredes kontrakten i juni 2002, mængderne øgedes og disponibilitetsperioden forlængedes til 31.12.03. Udnyttelsen var på 58,8 % i løbet af fjerde kvartal 2002.

Danmark

Vækstfonden tilbyder to forskellige lånegaranti programmer, der er skræddersyet til faciliteten. Den første er rettet mod innovative SMV'er med vækstpotentiale og skal støtte jobskabelsen, den anden støtter potentielle ansatte med nedsat produktivitet, dvs. personer med en eller anden form for socialt eller fysisk handicap.

Pr. december 2002 nåede udnyttelsesgraden op på 70,7 %. Disponibilitetsperioden for formidleren sluttede den 31.12.02. EIF har indgået en ny aftale under lånegarantivinduet under det flerårige program for at sikre vedvarende støtte til SMV'er i Danmark.

Finland

Finnvera har ydet en kraftig markedsføringsindsats, som har resulteret i en betydelig stigning i efterspørgslen efter faciliteten i 2002. Som et resultat heraf nåede den løbende udnyttelse af faciliteten op på 99,6 % efter fjerde kvartal i 2002. Der blev i oktober 2002 indgået en kontrakt inden for rammerne af lånegarantivinduet under det flerårige program, hvilket sikrede fortsat støtte til SMV'erne.

Frankrig

SIAGI tilbyder lånegarantier til mikrovirksomheder, typisk små og mellemstore håndværksvirksomheder og detailforretninger. Udnyttelsen under faciliteten ligger under det forventede, nemlig på 5,9 % ved udgangen af disponibilitetsperioden den 31.12.02. Den lave udnyttelsesgrad skyldes primært de vanskeligheder, som SIAGI havde med promoveringen af sin garantiaktivitet blandt de store franske bankgrupper. Hvad angår SOFARIS nåede udnyttelsesgraden op på 100 % ved udgangen af 2002.

Tyskland

Som et resultat af den fortsat store efterspørgsel efter DtA's "Startgeld"-produkt, som støtter etableringen af mikrovirksomheder, blev kontrakten med DtA ændret i maj 2002, porteføljemængden blev forøget, og disponibilitetsperioden forlængedes til den 31.12.03. Udnyttelsesgraden ved udgangen af 2002 var på 82,1 %.

Udnyttelsen af "KfW-Mittelstandsprogramm - Beschäftigung und Qualifizierung" nåede op på 70,8 % ved udgangen af 2002. Disponibilitetsperioden for formidleren sluttede den 31.12.02. KfW besluttede ikke at forlænge programmet ud over denne dato.

Det skal bemærkes, at disse to formidlere fusionerede i 2003.

Italien

EIF har indgået kontrakter med 10 formidlere, hvoraf de 9 opererer på regionalt plan og 1 på nationalt plan. I løbet af de første to kvartaler af 2002 har EIF ændret 4 kontrakter med eksisterende italienske formidlere. Disse formidlers effektivitet under faciliteten svarer til forventningerne med meget gode resultater med hensyn til udnyttelsen, som nåede op på 80,8 % ved udgangen af 2002.

Nederlandene

BBMKB's kontrakt blev ændret i juni 2002 som følge af den fortsatte succes med faciliteten i Nederlandene. Porteføljemængden forøgedes og disponibilitetsperioden forlængedes indtil den 31.12.03. Pr. 31.12.02 var udnyttelsen allerede nået op på 81,1 %.

Portugal

SPGM påtænkte at oprette og forvalte en national garantifond til at støtte det gensidige garantiordning i landet. Som følge af en forsinkelse i ændringen af den nationale lovgivning stilledes oprettelsen af gensidige garantiselskaber imidlertid i bero i over et år. Derfor er

kontrakten blevet forlænget med et år, uden at porteføljemængderne er blevet ændret. Pr. 31.12.02 var udnyttelsen på 37 %.

Spanien

CERSA tilbyder modgarantier til regionale gensidige garantifonde og til lån ydet af Ministeriet for Videnskab og Teknologi. I juni 2002 ændredes CERSA's kontrakt for anden gang som følge af den høje udnyttelsesgrad og den store efterspørgsel blandt SMV'er. Disponibilitetsperioden forlængedes indtil den 31.12.03, og porteføljemængden forøgedes. Udnyttelsen nåede op på 77,6 % ved udgangen af 2002.

Sverige

ALMI er et udviklingsorgan, som yder lån til SMV'er med vækst- og jobskabelsespotentialer. Det yder finansiering til SMV'er, som ikke kan opnå finansiering hos forretningsbankerne som følge af den høje risiko, der er forbundet med projekterne. For at afspejle ændringen i markedsefterspørgslen revideredes porteføljemængderne for ALMI i maj 2002, og disponibilitetsperioden forlængedes indtil den 31.12.02. Udnyttelsesgraden nåede op på 97,8 % ved udgangen af 2002. For at kunne imødekomme den store efterspørgsel og sikre vedvarende støtte blev der den 21.11.02 indgået en kontrakt inden for rammerne af lånevinduet under det flerårige program.

Det Forenede Kongerige

The Prince's Trust støtter unge ubemidlede iværksættere, som ønsker at etablere små virksomheder, men som er ude af stand til at opnå finansiering gennem en bank.

Der er ikke andre organisationer i Det Forenede Kongerige, der tilbyder landsomfattende mikrolåneprogrammer, herunder rådgivningsbistand, til støtte for unge i alderen 18-30 år.

Pr. december 2002 nåede udnyttelsen op på ca. 74,1 %. The Prince's Trust opnåede ikke fuld udnyttelse ved årets udgang som følge af en stadig vanskeligere situation med hensyn til at finde passende unge iværksættere.

4.4. Støttemodtagende SMV'er

Ved udgangen af 2002 var antallet af SMV'er, der udnyttede faciliteten, 125 164 sammenlignet med 112 581 pr. 30.6.02 og 92 408 pr. 31.12.01. Følgende tabel viser fordelingen efter land og de tilsvarende gennemsnitlige lånebeløb ifølge de senest foreliggende oplysninger.

Tabel 4.2. Støttemodtagende SMV'er efter land

Land	Antal støttemodtagende SMV'er	Gennemsnitlige lånebeløb (tusind EUR)
Østrig	3 827	108
Belgien	918	42
Danmark	683	162
Finland	1 768	227
Frankrig	30 592	53
Tyskland	18 465	33
Italien	35 592	61
Nederlandene	3 563	160
Portugal*)	45	612
Spanien	7 498	113
Sverige	4 355	42
Det Forenede Kongerige	5 275	4
I alt	112 581	62

*) SPGM er i færd med at etablere et gensidigt garantisystem i Portugal. Da de gensidige garantifonde endnu ikke er operationelle, har SPMG udstedt garantier til SMV'er inden for rammerne af sine normale aktiviteter. Det høje gennemsnitlige lånebeløb skyldes den kendsgerning, at denne formidler garanterer op til 1,25 mio. EUR pr. SMV-lån, og at ca. 40 % af kundevirksomhederne var mellemstore virksomheder, som havde brug for større lån.

Endelige støttemodtagere med indtil 10 beskæftigede udgjorde 93 % af det samlede antal SMV'er. Det er interessant at sammenligne fordelingen af SMV'er efter størrelse under faciliteten med fordelingen i EU i almindelighed. Ifølge Det Europæiske Observationscenter for SMV 2002 er 93 % SMV'erne mikrovirksomheder (0-9 beskæftigede), 6 % er små virksomheder (10-49 beskæftigede) og under 1 % er mellemstore virksomheder (50-249 beskæftigede). Dette viser tydeligt, at SMV-garantifaciliteten klart fokuserer på målpopulationen for EU's charter for små virksomheder.

Følgende tabel viser SMV'ernes fordeling efter land og antal beskæftigede på datoen for låneaftalens indgåelse:

Tabel 4.3. Støttemodtagende SMV'er efter størrelsesklasse pr. 30.6.02

Land	Antal SMV'er efter størrelsesklasse					I alt
	0-5	6-10	11-20	21-50	51-100	
Østrig	3 229	289	182	102	25	3 827
Belgien	917	1	0	0	0	918
Danmark	651	16	8	8	0	683
Tyskland	17 732	493	149	68	23	18 465
Frankrig	27 800	2 791	1	0	0	30 592
Finland	1 066	274	190	171	67	1 768
Italien	28 710	3 242	2 148	1 153	339	35 592
Nederlandene	1 921	615	537	391	99	3 563
Portugal	7	3	4	14	17	45
Spanien	4 829	1 080	832	591	166	7 498
Sverige	3 430	443	271	175	36	4 355
Det Forenede Kongerige	5 273	2	0	0	0	5 275
I alt	95 565	9 249	4 322	2 673	772	112 581
	85 %	8 %	4 %	2 %	1 %	100 %

Af ovenstående tabel fremgår det, at SMV-garantifaciliteten hovedsagelig hjælper med at finansiere nyetablerede virksomheder og udvikle unge virksomheder. 93 % af de SMV'er, der har draget nytte af SMV-garantifaciliteten, er små virksomheder med under 10 beskæftigede. Hvis antallet af beskæftigede ikke er indberettet, formodes der kun at være én beskæftiget.

Tabel 4.4. Støttemodtagende SMV'er efter etableringsår pr. 30.6.02

Land	Etableringsår						i.o.	I alt
	2002	2001	2000	1999	1998	< 1998		
Østrig	131	471	847	992	505	862	19	3,827
Belgien	84	512	316	0	1	1	4	918
Danmark	44	187	234	60	21	128	9	683
Tyskland	1,314	5,721	7,217	3,914	36	211	52	18,465
Frankrig	2	93	934	1,015	634	3,450	24,464	30,592
Finland	130	303	208	118	93	913	3	1,768
Italien	903	3,837	4,489	2,622	1,723	21,850	168	35,592
Nederlandene	297	691	704	661	184	1,025	1	3,563
Portugal	0	1	1	5	4	34	0	45
Spanien	269	831	1,045	681	538	4,134	0	7,498
Sverige	430	902	1,138	560	169	1,155	1	4,355
Det Forenede Kongerige	1,890	3,385	0	0	0	0	0	5,275
I alt	5,494	16,934	17,133	10,628	3,908	33,763	24,721	112,581
	5 %	15 %	15 %	9 %	3 %	30 %	22 %	100 %

*) Disse data vedrører primært Sofaris. Det anslås, at ca. 52 % af Sofaris' garantiportefølje vedrører dets iværksætterprogram. Af de 14 703 SMV'er, for hvilke der ikke foreligger oplysninger om etableringsåret, er nogle nyetablerede virksomheder.

Finansieringsformål

Nedenstående tabel viser hovedfinansieringsformålet med de SMV-lån, for hvilke der er stillet garanti under faciliteten:

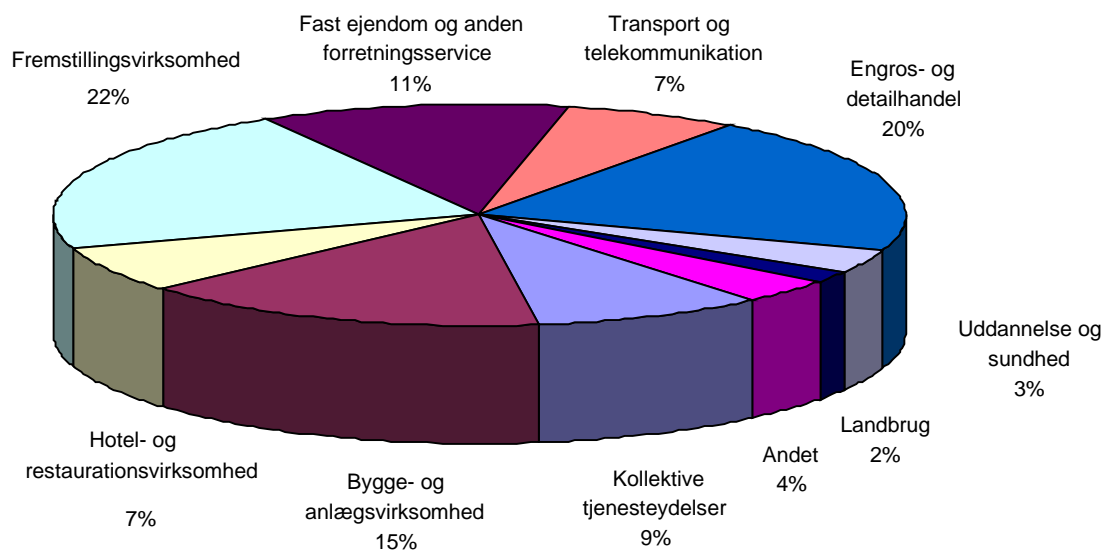
Tabel 4.5. Formål med finansieringen pr. 30.6.02 udtrykt som en procentdel

Finansieringsformål	Land											Gennemsnit
	A	B	DK	D	F	FIN	I	NL	P	E	S	
Materielle aktiver	83,7	100	35,6	63,7	38,7	47,3	87,9	64,7	64,9	91,5	61,5	68,0
Immaterielle aktiver	6,9	0	22,0	0,3	51,7	13,1	4,3	16,4	4,6	2,9	18,0	12,0
Arbejds-kapital	9,4	0	42,4	36,0	9,5	39,5	7,8	18,9	30,6	5,6	20,5	20,0

Denne tabel er baseret på en stikprøve på 80 678 tilfælde, hvor der er leveret fuldstændige oplysninger om fordelingen af investeringerne.

Sektordækning

Følgende graf viser de hovedsektorer, de støttemodtagende SMV'er repræsenterer:

Figur 4.6. Hovedsektorer for støttemodtagende SMV'er, data pr. 30.6.2002

4.5. Beskæftigelse

De 112 581 SMV'er, der udnytter SMV-garantifaciliteten, har erklæret, at de tæller 464 839 beskæftigede pr. 30.6.02. De har også oplyst, at de forventer en stigning på 59 477 beskæftigede inden for et år og en yderligere stigning på 38 961 inden for det efterfølgende år. Det anslås således, at de SMV'er, der har modtaget støtte fra faciliteten, vil skabe i alt ca. 98 438 ny job inden for to år. Det er en væsentlig stigning, når man tager i betragtning, at ca. 85 % af de støttemodtagende SMV'er er meget små virksomheder med indtil 5 beskæftigede.

Bilag 6 til denne rapport indeholder detaljerede oplysninger om jobskabelsen.

5. KONKLUSION

5.1. Vækst- og beskæftigelsesinitiativet

2002 var et vanskeligt år for den europæiske venturekapitalindustri, hvilket fremgår af den bratte nedgang på 49,2 % hvad angår kapitalrejsning. Der blev rejst 19,4 mia. EUR sammenlignet med 38,2 mia. EUR i 2001¹⁷. I den forbindelse er den fremgang, der er gjort med hensyn til gennemførelsen af ETF-iværksætterfaciliteten i løbet af det år, der er genstand for undersøgelsen, tilfredsstillende. Det viser, at faciliteten har fungeret som en supplerende finansieringskilde med hensyn til lukke den kløft, der er skabt som følge af den relative mangel på privat finansiering.

Det skal bemærkes, at det stadig dårligere økonomiske klima kan have en betydelig indvirkning på venturekapitalfondenes forventede afkast.

I 2002 viste SMV-garantifaciliteten sin styrke med hensyn til at støtte SMV'er. På trods af et stadig dårligere og ustabil økonomisk klima havde de deltagende banker og andre garantiinstitutioner tillid til, at faciliteten ville give dem en ekstra sikkerhed med henblik på at kunne fortsætte finansieringen af SMV'er og således opretholde jobskabelsesmulighederne, som ellers ville være truet på grund af manglende finansiering. Sammenlignet med 2001 øgedes EIF's garantiforpligtelser over for de deltagende finansielle formidlere med 14,2 %.

Hvad angår JEV lå markedets udnyttelse af instrumentet langt under forventningerne. Den beskæftigelseskabende effekt var minimal, og omkostningseffektiviteten var meget lav, som allerede rapporteret sidste år. Kommissionens tjenestegrene har foretaget en evaluering af de forskellige finansielle instrumenter. Kommissionen vil fremlægge denne evaluering i et særskilt dokument, som bl.a. vil indeholde et forslag vedrørende JEV's fremtid.

5.2. Det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd (2001-2005)

Rådet besluttede den 20. december 2000 at forlænge de finansielle instrumenter under vækst- og beskæftigelsesinitiativet på et nyt retsgrundlag, nemlig det nye flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for SMV'er 2001-2005¹⁸. Med det nye flerårige program foreslås ændringer og udvidelser af ETF-iværksætterfaciliteten og SMV-garantifaciliteten, og der indføres en ny foranstaltning: seedkapitalaktionen. Alle tre foranstaltninger skal forvaltes af EIF og sigter mod at udbedre kortlagte markedsfejl med henblik på at forbedre SMV'ernes adgang til finansielle midler.

Kommissionens forslag til gennemførelse af disse foranstaltninger var genstand for en positiv udtalelse af 4. oktober 2001 fra Forvaltningsudvalget for Initiativprogrammet, jf. ovennævnte beslutnings artikel 3.

Kommissionen vedtog den 10. december 2001 *Decision C(2001) 3973 on the implementation of the financial instruments of MAP* (beslutning K(2001) 3973 om gennemførelse af de finansielle instrumenter under det flerårige program). Herefter indgik Kommissionen den 18. december 2001 de særlige aftaler og forvaltningsaftaler med EIF vedrørende ETF-iværksætterfaciliteten, SMV-garantifaciliteten og seedkapitalaktionen.

¹⁷ EVCA-data.

¹⁸ Rådets beslutning 2000/819/EF.

Inden for rammerne af det nye flerårige program er ETF-iværksætterfaciliteten blevet tilpasset, så den støtter etableringen og finansieringen af SMV'er i deres opstartfase gennem investeringer i specialiserede venturekapitalfonde og væksthuse.

Der er føjet tre nye undervinduer til SMV-garantifaciliteten for at udvide udvalget af disponible garantiinstrumenter:

- mikrokreditter
- egenkapitalinvesteringer
- lån til finansiering af IT-udstyr, software og uddannelse på internet- og e-handelsområdet.

Det er hensigten, at seedkapitalaktionen skal støtte seedfonde, væksthuse eller tilsvarende organisationer, som EIF deltager i. Støtten skal anvendes til langsigtet ansættelse af yderligere investeringsforvaltere med henblik på at styrke venturekapitalindustriens evne til at imødekomme behovet for investeringer i seedkapital.

I maj 2002 blev de første forpligtelser indgået med henblik på budgettet for det flerårige program, hvilket sikrede en gnidningsløs overgang fra vækst- og beskæftigelsesinitiativet. Formaliteterne i forbindelse med kandidatlandenes deltagelse i de finansielle instrumenter blev stort set afsluttet i 2002. Den officielle meddelelse om gennemførelse af faciliteterne for så vidt angår kandidatlandene blev offentliggjort den 25.2.03. Oplysninger om resultaterne af forvaltningen af SMV-garantifaciliteten, ETF-iværksætterfaciliteten og JEV vil blive leveret i forbindelse med det flerårige program.